DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
22. marts 1990 *

I sag C-83/89

angående en anmodning, som Hof van beroep, Antwerpen, i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

Anklagemyndigheden og Kongeriget Belgiens finansminister

mod

Vincent Houben,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af en række fællesskabsretlige bestemmelser om varer, der befinder sig i fri omsætning,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden C. N. Kakouris, dommerne T. Koopmans, G. F. Mancini, T. F. O'Higgins og M. Díez de Velasco,

generaladvokat: M. Darmon
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— den belgiske regering ved advokat Koen Lenaerts, Bruxelles,

* Processprog: nederlandsk.

— Kommissionen ved René Barents, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der er afgivet mundtlige indlæg af Kongeriget Belgiens finansminister ved advokat I. Maselis, Bruxelles, og af Kommissionen i retsmødet den 12. december 1989,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 23. januar 1990,

afsagt følgende

Dom

1 Ved dom af 10. marts 1989, indgået til Domstolen den 14. marts s.å., har Hof van beroep, Antwerpen, i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt en række præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af en række fællesskabsretlige bestemmelser om varer, der er i omsætning inden for Fællesskabet. Spørgsmålene vedrører især betydningen af udtrykket »varer, som frit kan omsættes«, der er indeholdt i EØF-Traktatens artikel 9, stk. 2, og artikel 10, stk. 1, samt vedrørende bevisbyrden angående såvel afslutning af indførselsformaliteterne i Fællesskabet ved indførsel af sådanne varer som betaling af eventuel skyldig told.

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en straffesag, der er indledt af Anklagemyndigheden og Kongeriget Belgiens finansminister mod Houben, som er tiltalt for at være indrejst til Belgien fra Tyskland, mens han var i besiddelse af et japansk fremstillet stereoanlæg, der var indbygget i hans motorkøretøj, uden at have foretaget den ved lov foreskrevne angivelse og uden have erlagt skyldig told for denne indførsel.

3 Rechtbank van eerste aanleg, Tongeren, som behandlede straffesagen mod Houben, fastslog, at de faktiske omstændigheder ikke var godtgjort, og frifandt Houben ved dom af 26. november 1986. Anklagemyndigheden og Kongeriget Belgiens finansminister har anket denne afgørelse til Hof van beroep, Antwerpen, der med henblik på at afgøre tvisten har udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal en vare, der er indført fra et tredjeland til en medlemsstat, anses for at befinde sig i 'fri omsætning', når den indføres til en anden medlemsstat, også selv om der ikke er erlagt importafgift i den førstnævnte medlemsstat?

Såfremt det antages, at der ikke kan være tale om 'fri omsætning', medmindre formaliteterne ved indførsel er opfyldt forskriftsmæssigt, og der endvidere er erlagt told, er formodningen da for, at disse forpligtelser er opfyldt, når varerne forefindes i en medlemsstat, eller er formodningen for, at disse forpligtelser ikke er opfyldt, medmindre varernes indehaver fører bevis for det modsatte?

Mere generelt: Skal importøren af varer med oprindelse i et tredjeland — når han importerer disse varer fra en medlemsstat til en anden medlemsstat — bevise, at han har betalt told i den første medlemsstat, for at det kan antages, at varerne er i fri omsætning inden for EØF?«

4 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder, de relevante fællesskabsbestemmelser, retsforhandlingernes forløb samt parternes indlæg for Domstolen henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

5 De forelagte spørgsmål kan sammenfattes i følgende to spørgsmål.

6 Det første spørgsmål angår problemet, om det er muligt, og på hvilke betingelser, at antage, at en vare, der er indført fra et tredjeland, befinder sig i fri omsætning inden for Fællesskabet, selv om indførselsformaliteterne ikke er afsluttet, og der ikke er blevet erlagt told.

7 Det andet spørgsmål angår problemet om, hvem det ved indførsel fra en medlemsstat til en anden påhviler at bevise, at varer, som medføres af rejsende, eller som er indeholdt i deres rejsebagage, befinder sig i fri omsætning inden for Fællesskabet.

Første spørgsmål

8 Svaret på dette spørgsmål fremgår af Traktatens artikel 10, stk. 1, hvorefter der ved »varer, som frit kan omsættes i en medlemsstat, forstås sådanne fra tredjeland hidrørende varer, for hvilke de af vedkommende medlemsstat foreskrevne formaliteter i forbindelse med indførslen er blevet opfyldt, og for hvilke denne medlemsstat har opkrævet gældende told og afgifter med tilsvarende virkning, og for hvilke disse told- og afgiftsbeløb ikke er blevet helt eller delvis godtgjort«.

9 Domstolen har ved dom af 15. december 1976 (41/76, Donckerwolcke, Sml. s. 1921) fastslået, at der ved varer, som frit kan omsættes, må forstås varer hidrørende fra tredjeland, som i overensstemmelse med de i artikel 10 fastsatte krav lovformeligt er blevet indført til en medlemsstat.

10 Denne bestemmelse sondrer ikke mellem varer, som er importeret fra et tredjeland, og som er i omsætning i en medlemsstat, hvor indførselsformaliteterne er blevet afsluttet og de forskellige afgifter erlagt, og varer, som efter forskriftsmæssig afslutning af indførselsformaliteterne og erlæggelse af de forskellige afgifter i en medlemsstat derefter indføres til en anden medlemsstat.

11 Det første spørgsmål skal derfor besvares med, at Traktatens artikler 9 og 10 skal fortolkes således, at varer, der er importeret fra et tredjeland til Fællesskabet, skal betragtes som værende i fri omsætning, når indførselsformaliteterne er afsluttet, og de forskellige afgifter er blevet erlagt.

Andet spørgsmål

12 Det bemærkes med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål, at på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen var bevisproblemet reguleret ved Rådets forordning (EØF) nr. 222/77 af 13. december 1976 om fællesskabsforsendelse (EFT 1977, L 38, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 983/79 af 14. maj 1979 (EFT L 123, s. 1). Domstolen skal derfor foretage en fortolkning af disse forordninger.

13 Det bemærkes for det første, at forordning nr. 222/77 foreskriver to former for fællesskabsforsendelse. Den ene, den såkaldte eksterne fællesskabsforsendelse, finder i det væsentlige — som det fremgår af artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 222/77 — anvendelse på varer, der ikke opfylder betingelserne i Traktatens artikler 9 og 10, nemlig varer, som hidrører fra tredjelande, og som ikke befinder sig i fri omsætning inden for Fællesskabet; sådanne varer skal ifølge artikel 12, stk. 1, i forordning nr. 222/77 angives i en T 1-angivelse. Dette dokument, der påtegnes af den kompetente toldmyndighed, udgør beviset for, at varerne ikke har fællesskabskarakter.

14 Den anden, den såkaldte interne fællesskabsforsendelse, finder i det væsentlige — således som det fremgår af forordningens artikel 1, stk. 3 — anvendelse på varer, der opfylder betingelserne i Traktatens artikler 9 og 10, nemlig varer, der har oprindelse i medlemsstaterne, eller som befinder sig i fri omsætning inden for Fællesskabet, og som benævnes »fællesskabsvarer«. Sådanne varer skal ifølge forordningens artikel 39, stk. 1, gøres til genstand for en T 2-angivelse. Dette dokument, der påtegnes af den kompetente toldmyndighed, udgør beviset for varernes fællesskabskarakter.

15 Det bemærkes endvidere, at særlige bestemmelser i forordning nr. 222/77 omhandler de tilfælde, hvor fællesskabsvarer ikke befinder sig i intern fællesskabsforsendelse.

16 Hvad angår fællesskabsvarer, som ikke befinder sig i intern fællesskabsforsendelse, når dette ikke er obligatorisk, foreskriver Kommissionens forordning (EØF) nr.

223/77 af 22. december 1976 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende fællesskabsforsendelse og regler om forenkling af denne (EFT 1977, L 38, s. 20) som eneste bevismiddel T 2 L-dokumentet, hvis indhold svarer til T 2-dokumentet for intern fællesskabsforsendelse (jfr. niende betragtning og artikel 1, stk. 8, i forordning nr. 223/77).

17 Det følger af det ovenfor fastslåede, at forordningerne nr. 222/77 og nr. 223/77 indfører den regel, at beviset for en vares fællesskabskarakter, medmindre der er foreskrevet undtagelse, udelukkende skal føres ved fremlæggelse af et T 2-dokument eller et T 2 L-dokument.

18 Det bemærkes endvidere, at artikel 49, stk. 1 og 2, i forordning nr. 222/77, som ændret ved førnævnte forordning nr. 983/79, bestemmer:

»1) Fællesskabsforsendelse er ikke obligatorisk for transport af varer, som medføres af rejsende, eller som indeholdes i deres rejsebagage, når disse varer ikke er bestemt til erhvervsmæssige formål.

2) Bestemmelserne om frie varebevægelser i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab finder anvendelse på varer, der i henhold til stk. 1 ikke transporteres i henhold til ordningen for fællesskabsforsendelse:

a) når de angives som fællesskabsvarer, og der ikke er tvivl om angivelsens rigtighed;

b) i andre tilfælde, når der forevises et dokument for intern fællesskabsforsendelse, der er udstedt som bevis for varernes karakter af fællesskabsvarer.«

19 Det fremgår af sidstnævnte bestemmelse, at det ved transport af varer, som ikke er bestemt til erhvervsmæssige formål, er tilstrækkeligt til at anse varer, som medføres af rejsende, eller som indeholdes i deres rejsebagage, for fællesskabsvarer, at der

afgives en erklæring, som ikke lader nogen tvivl tilbage om dens rigtighed; kun når toldmyndighederne nærer tvivl, skal den rejsende forevise et dokument for intern fællesskabsforsendelse (T 2 eller T 2 L).

20 Det skal dog herved præciseres, at den omstændighed, at den pågældende vare er fremstillet i et tredjeland, ikke i sig selv er tilstrækkelig til at skabe tvivl i den førnævnte bestemmelses forstand. Toldmyndighedernes tvivl med hensyn til rigtigheden af den rejsendes angivelse skal være baseret på objektive momenter, der eksempelvis fremgår af de særlige omstændigheder i forbindelse med den pågældende indførsel, eller oplysninger, som de har modtaget om denne indførsel. Subjektive betragtninger hos den tjenestemand, som varetager kontrollen, er ikke tilstrækkeligt til at forpligte den rejsende til at fremlægge et dokument for intern fællesskabsforsendelse.

21 Denne fortolkning følger bestemmelsens formål, som består i at lette transporten af varer, som ikke er bestemt til erhvervsmæssige formål, og som medføres af rejsende, eller som indeholdes i deres rejsebagage, idet de rejsende fritages for den bevisbyrde, der ville tvinge dem til at afslutte de formaliteter, der er foreskrevet i ordningen om intern fællesskabsforsendelse.

22 På grundlag af de ovennævnte betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at fællesskabsordningen skal fortolkes således, at ved transport af varer, der ikke er bestemt til erhvervsmæssige formål, er angivelsen fra den rejsende, som medfører dem, eller i hvis rejsebagage de er indeholdt, tilstrækkelig til, at disse tillægges fællesskabskarakter. Den rejsende skal imidlertid forevise et dokument for intern fællesskabsforsendelse, når der med hensyn til angivelsens rigtighed foreligger en på objektive forhold grundet tvivl.

Sagens omkostninger

23 De udgifter, der er afholdt af Kongeriget Belgien og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Hof van Beroep, Antwerpen, ved dom af 10. marts 1989, for ret:

1) **EØF-Traktatens artikler 9 og 10 skal fortolkes således, at varer, der er importeret fra et tredjeland til Fællesskabet, skal betragtes som værende i fri omsætning, når indførselsformaliteterne er afsluttet, og de forskellige afgifter er blevet erlagt.**

2) **Fællesskabsordningen skal fortolkes således, at ved transport af varer, der ikke er bestemt til erhvervsmæssige formål, er angivelsen fra den rejsende, som medfører dem, eller i hvis rejsebagage de er indeholdt, tilstrækkelig til, at disse varer tillægges fællesskabskarakter. Den rejsende skal imidlertid forevise et dokument for intern fællesskabsforsendelse, når der med hensyn til angivelsens rigtighed foreligger en på objektive forhold grundet tvivl.**

Kakouris Koopmans

Mancini O'Higgins Díez de Velasco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. marts 1990.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

C. N. Kakouris
Formand for Sjette Afdeling